

Naša Sloga izlazi svaki 1 i 16 dan mjeseca i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 f. a za kmeta 1 for.; razmierno za pol god. 1 f. a za kmeta 50 novč. Izvan carvine više poštarina. Pojedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

Oglasi se primaju po navadnoj cioni. Pisma noka se šalju platjene poštarino. Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dopisi se nevrtaču. Uredništvo i Odpravnitvo nalazo se Va Auova N. 4 piano I.

„Slogom rastu male stvari, a nosloga sve pokvari.“ *Nar. Post.*

Godina IV.

U Trstu 1. Decembra 1873.

Broj 23.

Poziv na predplatu.

Osobito ovo ljeto, u vrijeme naših izborah, imao je lahko svaki pravi rodoljub spoznati potrebu i korist, koju može donieti nesamo posebnim ljudem nego i celomuu obćinstvu list, koji istinito zastupa i brani prava i pravicu našega trpećega naroda. Uvjereni, da smo i mi odkad izdajmo ovaj naš list učinili, što smo mogli za dobro i korist naše bratje toli u Istri koli i drugdje, pozivamo naš puk, da se i ovo ljeto na novo još u većem broju na naš list predbroji. Clena listu ostaje ona ista, koja bijaše i dosle, t. j. 2 for. na ljeto za predbrojniko prvoga reda, a 1 for. na ljeto za predbr. drugoga reda. Predbrojnikom drugoga reda iliti kmetom, koji su zadovoljni, da im više istisakah pod jednim jedinim imenom i pasom šaljemo, nakloni smo slati i ovo ljeto uz lanjske polakšice. Samo molimo p. n. predbrojniko, da se na vrijeme predbroje i ukupno novce pošlju kroz poštarSKU napatnicu; pa da oko kadkada radi ma koga uzroka nebi primili lista, neka nam to jave *nezapečuenim pismom*, napisavši izvana na njem „*Reklamacia*.“ Još jedan put pozivamo one naše štovane predbrojniko, koji nam još ovoletnu predplatinu duguju, da nam ju svakako do kraj ljeta pošlju. Konačno prosimo sve štovane rodoljube, da nas i pišanjem marljivo podupiraju, i to ne radi uzroka, da nam laglje bude, nego jedino, da budemo uvijek koristniji našem milomuu narodu, za koga ovaj list izdajemo.

U Trstu 1. Decembra 1873.

Uredništvo.

Protest.

U 288. broju tršćanskih novinah „*Il Cittadino*“ od 16. novembra 1873. se čita „*Otvoreno Pismo*“, upravljeno istranskim zastupnikom na carevinskom vieću, gg. Franju Dru. Viduliću, Ivanpavlu markizu Polesini-u i Ivankratitelju De Franceschi-u, pisano u Pazinu istoga mjeseca novembra i podpisano „*Nekoji građani*.“

U tom se pismu prose gori spomenuti zastupnici, neka se zauzamu i u carevinskom vieću i kod najviših izvršiteljnih oblastih, da se na c. k. njemačkoj gimnaziji pazinskoj, koja se baš sada preoshiva, uvedo talijanski učevni jezik u svih razredih i za sve nauke. I to u ime prava i pravice i temeljnih carevine zakonah od 21. decembra 1867., polag kojih je svakomuu Austriji plemenu osjeguran njegov jezik i njegova narodnost, pa nije nitko dužan učiti se drugi jezik i u drugom jeziku, nego onaj i u onom, u kojem je progovorio.

Tko čita to pismo, nemože ni pomisliti, ako toga od drignud nezna, da ima u Istri Slavenah, dapače prisiljen je reći, da su svi istranski stanovnici sami čisti Talijani, a Slavenom da neima tu ni traga ni slieda, jer se u rečenom pismu

govori absolutno iliti po gotovo o talijanskom jeziku i o talijanskoj istranskoj narodnosti.

U tom se dakle pismu, kako svaki jasno vidi, ođito zatajuje, zanekuje i ukida naše slavensko u Istri pleme, kao da nismo i mi ljudi, nego pusto stado niemih i nerazumnih ovaonh. Zato mi držimo i smatramo to pismo za najveću i najljću uvredu, što se može ikad učiniti ne samo ikomuu narodu nego i razumnuu stvoru božjemu: držimo ga nalme i smatramo za grdan, drzovit i nasilan napadač iliti atentat na naše šovjedjo dostojanstvo, na našu narodnost i naš narodni obstanak. I toga radi, odbijajuć ga ngjušvanjem od sebe, javno i svetčano protestujemo što kropče znamo i nulemo proti tomu pazinskomuu pismu i proti njegovoj opakoj i nečovjednoj težnji iliti tendenciji, koja se u vieku prava, sloboda i ljudsko jednakoaki nije mogla poroditi, nego u pokvaronuu sren i u šupoj, il poludjeloj glavi!

I dođim to činimo, kažemo ujedno pod istinu, da u Istri ima dva puta toliko Slavenah koliko Talijanah, pa Talijani da imaju već jednu talijansku gimnaziju u Kopru i jednu reatku u Piranu, a Slavoni još poujviše ni pučkih školah. Pa ako li u Pazinu treba jedna gimnazija, kao što i treba, tu po prava i pravici nebi imala biti ni njemačka ni talijanska, nego baš slavenska. I dokle toga nebude, — sloboda, zakon, jednakopravnost, pravo i pravica neće biti za nas Slavene u Istri nego puste i prazne rieči, kojimi će se najviše služiti nekoi ljudi, da nas u svojoj rodjenoj domovini vriedjaju i grde.

Mi nemožemo završiti ovaj Prosvjed, a da neizjavimo ujedno tvrdo svoje osvjedoeenje, da je rečeno Pismo uvredljivo i za onih, kojim je upravljeno. Tko se poštuje, od toga se nikad nećće, da pristane na nepravicu. A eno, neima na svijetu veće nepravice, što je nepravica, iskati za dvie tri pazinske obitelji, il makar za vas Pazin, bilo talijansku bilo njemačku gimnaziju, pa tim zahtiovati, il da svi onudji Slaveni budu bez gimnazije, il da se njihova djeca muče tudjim jezikom, kao da zakon nije učujen i za sto osamdeset tisućah istranskih Slavenah isto onako, kao i za sedamdeset tisućah istranskih Talijanah!

Nego mi pušćamo, da gori spomenuta gospoda, ako već nien, odgovore sami kako valja na to pazinsko Pismo, koje se onako šali ne samo zakonom, nego i njihovim pošćenim licem.

U Trstu 26. novembra 1873:

Uredništvo „*Naše Sloge*.“

Škodi li govedom što ližu zemlju i druge stvari.

Kad se goveda duže vremena lošom krmom hrane, ili su gladom prisiljena, da neprobavljive stvari jedu, čini se, da im se u želudcu nakupio kojekakve škodljive kiseline, pa valjda zato i ližu i progutuu svakojake stvari, da si tu kiselinu odbiju, kojih se imaće nebi latile. Ovakovo lizanje je dakle noka bolest te ako duže vremena uztraje, bude živinće sve mršavije, jer mu u tieo unidju stvari, koje se s organizmom nemogu eljubiti, a tomu je posljedica obično krhost kosti.

Takova za lizanjem lakoma goveda ližu jedno drugo te i odkinute lizanjem dlake progutan, ližu takodjer svakojake

nečiste stvari, jednu slamu iz gnojišta, nečistu, staru kožu, cigle, trulo drvo, ruševinu, komadiće od kosti, a piju kadšto gnojnicu radije nego čistu vodu. Uz to, kako ročeno, omršave, dlaka im se nakostreši, izgubi prijašnju svjetlost; govoda padnu u neku tromost i napokon poginu. Otvorivši takovo poginuto govodo, najdoše na njem znakove obćenite bolesti: mišice bliede i mekane, krv vodena, sluznice takodjer bliede, a mjesto zdrave krvi, nalaziš u šupljinah tiela surutkastu krv.

Medju govodi rado nagiblju na lizanje osobito one krave muzare, koje se u hlievu hrane. Za uzrok tome navadjaju to: što im se nedaje sol za lizanje, što neimaju dovoljne hrane, ili je ova prašna, kisela i drugačije skvarena, ili napokon, što su stajce, a navlastito jasje nečiste. Boležljivo lizanje opaziti češ često samo kod pojedinih, drugdje opet kod više, pače, kod svih kravah, istoga hlieva; tomu je kriv po svoj prilici jedan te isti od navedenih uzroka, ili pako prihvatiti od jednoga govoda njih više, a onda mahna prejde na sva govoda istoga hlieva. Da se lizanju predusretne valja mu pogoditi uzrok, pak ga onda ukloniti, a najviše se ima paziti na red, čistoću posudja, odkud marva jede i pije, i dobro hranjenje u staji. Ako se opazi da jedno govodo liže, valja ga staviti u staji na takovo mjesto, gdje ga ostala govoda, neće moći vidjeti ni slediti.

A dobro će takodjer biti, da se takovim govodom dade takovih lijekova, koji stežu kiselinu ublažuju, kao što n. p. Gnanberovo soli po 3 lota, popolike (potaske) 1 $\frac{1}{2}$ n, gencijano i studeno hrastovo koro svakoga po 1 lot, što se sve pomiješa i živinčetu na dan po dva krat dadne. Isto tako je dobro dati: obilne kuhinjske soli 1 lot, stučena idjrotova korjena 2 lota, a krode 1 lot.

Najboljniji i najuspješniji lijek je voda vapnena, koja se govodom daje piti, ako neće da ju piju, uljeva im se je pol oke svaki dan. Ako to nepomaže te se govoda lizanju neće da ostave, valja ih se koristiti načinom riešiti prije nego omršave.

(Gosp. List.)

D o p i s l i.

Poloviti se u Istri U Trstu.

Pred četiri godine Niemci potukoše Francezo, da se Bogu smiluj; bitku za bitkom izgubiše jadnici, dokle napokon iznemogoše. Sad se čta u novinah, da putuju francezki častnici ili ofiseri od bojišta do bojišta, od mjesta do mjesta, gdje bijahu strahovito potepeni, jeda li bi pronašli sve uzroke, s kojih su bili nesretnici toliko propali, pa da drugi put na junačkom polju povrnu Niemcem kao što se veli *šilo za ovinilo, kao za jao*. I *Naku Slova* izgubila je dne 9. i 15. prošloga listopada zlosrećnu bitku na biralištu, pa za to i treba kad i kad okom svrnuti na žalostni listopad, da drugi put podje ljudom za rukom, obraniti si korist i poštenje. Nu Francezi neiztražuju samo bojišta i mjesta svojih porazah i pogubah, nego se ujedno što bolje i oružaju i junački napinju svu silu i moć bistroga si uma, da budu u svačem gotovi, kad stigne vrijeme, da se opet ogledaju s Niemci. Oružajmo se i mi, ne kosami, čepi i željeznimi vilami, kao što učinilo pred šestdeset godinaš častni naši otc, kad potukoše pod Bernom do tisuću talijanah i stotinu francezkih žandarah, nego obo-ružajmo svoj razum znanjem i okriepimo si srce bratskom ljubavju i nepredobivom slogom. Bistar razum prosvjetljen zdravim naukom, i bratska sloga silnije su oružje nad najsvjetlije puške i bajonete. Niemci pričaju: „Znanje je sila moć“; i pravo vele, a još pametnije oni rade, čim pružaju puku svomu znanja i dobra odgoja, i podižu škole po mjestih i po selih, gdje god je crkva i svećenik. Nu eto nam opet jezika gdje nas zub boli; eto nas kukavce i jadnike da se tužimo milomu Bogu, i sami ebi, kad drugi toli malo mare za našu tugu i škodu, što moramo plaćati za tudje škole; došim najveći diel nas Slavjanah nemamo nikakve škole, pa nam sinici i kćerke nemogu napredovati u znanju i uzgoju, kao bi trebalo. Kad Slovenac, Štajerac, Niemac plate porez ili državnu plaćila, kad namiro vjerovniku svoj dug, ili mu što tuda na račun, odmah pogledaju u svoju knjižicu, u namiru

ili kvietancu, da se osvjedoče, što je pisac zabilježio, napisao, da se nije možda pomutio. Kad su izbori svaki si piše sam imena muževah, za koje misli glasovati. A gdje ljudi neznadu čitati, svaka hulja ih prevari. Jedan put već je valjala gola besjeda nego dandanas svetčana prisega. Dok je bilo u ljudih vjere i straha božjega, moglo se vjerovati, i malo kad bijaše štode i izdajstva; ali u sudanje vrijeme, gdje malo ne sve ide za sljeparijom, gdje ti se hulja u brk smije, kad te prevari, i još se nesramnik hvati svojom nevjerom: kako da se sad brani i čuva prost čovjek, ako mu se u mladosti um nebistri naukom u školi, ako nezna čitati knjige, koje plemeniti muži uprav zato pišu, da puku pomognu dobrim naukom i mudrim svjetom. Te i još mnoge druge pučke potrebe i rane nitko nepozna bolje, što svećenik, koji neprestano druguje i žive s pukom. Kako je s početka Isukrst izabrao si apostole izmed prosta i dobra puka, tako su i sad svećenici *pučki sin*, i svaki njih more reći sam sobi: „Ja sam kost od pučkih kostih, tjelo od pučkoga tjela.“ Po riečih velikoga apostola Pavla: „Nemrzi nitko na svoje tjelo, nego ga pazi i hrani“: tako nemože, nesmije ni svećenik gledati silno nevolje i rane svoga tjela, puka svoga mudnoga, a da ga nepomiluje jadnika, da mu negleda što veće i bolje pomoći. Najveći slovenski biskup na Štajerskoj, slavni i nezaboravni Slomšek rekao bi sto i sto put ovo ovako: „Svaki slovenski svećenik neka bude zajedno i učitelj. U mjestih, gdje nolina škole, sveta je i kršćanska dužnost svećeniku, da uči mladož ne samo nauk božji, nego još koliko može i štati i pisati, dok se u onom mjestu nepodigne uredna škola. A ima i takovih mjestah, gdje se neoda podignuti svakdanje škole; u takovih mjestih neka se mladož škola u nočfolju i blagdan; sam svećenik neka mladož poučava. Takvo djelo je duhovna milostinja, Bogu vele mila i prijetna. Svećenici, slugo božji, pastiri duhovni: kako biste mogli gledati nemilostivo i bezskrbno siromašni puk, gdje dricma u neznanju, i propada na duši, što nema dovoljna nauka, što nemože napredovati u dobru uzgoju i u svačem, čim god bude čovjek dlanu i čestit?“ To su rieči najplemontiljega slovenskoga sina, dapače najidilčijega duhovnoga pastira slovenskoga, slavnoga Slomšeka. — Od vromana veledušnoga namjestnika Stadion-a svo do odlaska iz Trsta neutrudljivoga i kriepkoga baruna Kellersperga bijaše i u našoj Istri malo ne svaki mladji svećenik zajedno i učitelj. A sada? Oj žalosti! u mnogih školskih sobah štrcu miši i štakori, i puki razapinju svoje mreže. To li je napredak našega tužnoga puka? Ah svećenici Gospodini-ovi! razpudite miše i štakore, dederite paukovu tkaninu, pa napunite zapuštenu školu milo djetčice, te poučavajte ju, kad porastu, da budu bistroumni i valjani, i da si uzmognu obraniti vjeru svetu, na koju dandanas ustaju protivnici i vragovi bez broja i koca. Ta vi svećenici vidite, koji je naš dobi puk žalostan; vi mu čujete teške uzduhe uprav i radi škole; smilujte se nanj, i budite mu milosrdni Samaritanac. Ako vam nedadu mjesta u školi, a vi skupljajte ljubimec Isukratove u sakristiji, u crkvi, kadgod vam drugi duhovni posli toga nekrato; volim, drugi duhovni posli, jer je i školanje djetca duhovno i sveto djelo. Na Brašanovo ili Tjelovu sipljemo na obhodu svomu Odkupitelju po putu svake vrsti miloduha cvjeta; nu šta je taj cviet uvohl i propadljivi naprama neumrlomu cvietu nevinih dušicah djetinjih, kad se pred oltarom na njegovo oči poučavaju, kako mu imaju služiti vjerno i postojano sve do skrajnoga časa svoga života! — A negubimo ni ufanja u bolje prihodno vrijeme; te vidimo, po zimi da prihodi ljeto, iza noći da se dan vraća, a vedra pogodna da bude za nepogodom; tvrdo se tud nadajmo, da će se ublažiti i umiriti oluja i vihor, što sad biesne na vjeru i crkvu Isukratovu i na svećenike, slugo Gospodinove, pa da će se opet povratiti željni mir i sloga medju svjetovne i duhovne poglavare, i to Bogu na slavu i puku na istinitu i uztrajnu korist i vjekovito spasenje. — A reć bi, da nam se jur sad počimlje nešto razvedrivati od Beča. Uprav ovih danah e. k. ministarstvo naredilo da se školsko poglavarstvo premjesti iz Poreča u Trst. Kamo sreće za nas, da ga nije nikad ni bilo u Poreču! imali bismo budi koliko manje štode i barom koliko korist, a puno manje potroška! Dosadnji školski nadzornik Zarič, nu ne, nego Zarič, da će se povrnuti u Dalmaciju; srećan

ma put; a irtarski nadzornik da će biti Klodić; dobro nam došao; ufamo se, da će Klodić izbavit od nečuvena do sad rugla neka naša sela, u koja su poslali talijanske žene za učiteljice skupa mužkoj i ženskoj djeci, koje neznadu ni rieči slavjanske, pa neumiju ni govoriti s djetcom, koju imaju one pretvoriti u čiste toškance. Ako se doista školsko poglavarstvo preseli u Trst, od svega srca će reći malo ne svakolika Istra: Srdačna Vam hvala, presvjetli cesare! Bog Vam platio!

Iz Pazinščine.

Na pazinskom birališču, kao što već javisto, mi smo propali, pa nije ni moguće bilo da predobijemo. Kako to? Evo čujto i čudite se. Cielih osam danah pred izbori klatio se po našem izbornom kotaru C. D., postavivši za talijansku stranku takvo kolovodje, kojim je mnogo kakvo sriedstvo dopušćeno. Najmarljiviji u tom poslu na dan izborah bijaše Š. K., koji je najveći diel biračah (što je teško vjerovati, ali je živa istina) polag svoga imonika u pero kazivao, ter za nje birače lističe iz svoga džepa izbornomu povjerenstvu izručivao. Ovo pako, pošto su birači polmenice zvani bili, prolitalo ih u izbornom zapisniku. Radi toga birali su na ovaj način za protivnike ne samo odsutni, nego i već odavna mrtvi. Ovaj događaj se može u svaki čas imenice dokazati. Pošto je gori rečeni agitator na taj način izbor dovršio, ode opet na ulicu i to da potraži neovlašćene birače, pa da ih u labornu dvoranu doprati. Kad je on nagovarao jednoga kođijaša, da ide birati, na oči mnogih reče mu E. M.: „*Lascialo, questo ti tradirà*. Pasti, ga ovaj će te izdati.“ Š. K. je na ovaj način mogao lahko dobiti većinu glasovah, naimo pomoćom dviluh Šarenjakah, koji su, na vratih izborne kuće stojeći, našim biračom lističe izbornikah protivno stranke u ruke gijali. Ust se je ipak, da će rečeni Š. K. polag svega ovoga njegovu truda uzmoći dati račun od vremena svojega občinskog glavarstva, kao što to puk veoma želi. Uspjeh svega njegovu kretanja potvrđuju stara istinu: „Ako slep slepa vodi, oha padu u jamu.“

OVJERITBA.

Kako naš štateži već znadu iz posljednjega broja „Naše Sloge“, ovjeritba listi verifikacija markiza g. Polesini-Kamalića, zastupnika seljačkih občinah zapadne Istre, bila je zapela na carevinskom vieću poradi nekih nopravitnostih i nezakonitostih, koje da su se dogodile prigodom njegovu izbora. Danas javljamo, da je rečeni poslanik bio ovjеровljen i priznat za zakonita zastupnika svojih biračah na carevinskom vieću; jer da tužbe, podignute proti zakonitosti rečenoga izbora, nisu bile podnesene visokomu vieću od biračah, koji sami imaju pravo tužiti se i reći, da li je nije li tom prigodom bilo sve u redu i po zakonu.

Tako se ovim i drugimi riečmi čita u dotičnom izvješću ovjеровnoga odbora, što ga donose službene i druge bečke novine od 23. mjeseca novembra.

Mi smo se vratili na ovu stvar zato, da naš u Istri narod vidi, kako se gleda strogo na zakon i zakonitost izborah, pak da se nauči i sam zakon poštovati i nastojati, da ga svi redom poštuju; kao također da odluči odkrivati zakonitim putem, u zakonitom obliku i u pravu dobu svaku i najmanju nezakonitost svakom prigodom, a naimo prigodom izborah. I to budi rečeno za sva buduća vremena ne samo glede izborah u carevinsko vieće, nego i glede izborah u zemaljski sabor i u občinsku zastupstva. Nas neće ni u Istri ni u carevini drugo spasiti nego zakon i zakonitost. Zato moramo i gledati, da se zakon vrši svagdje i od svakoga skrajnom strogošću, kao što se vrši onda, kad moramo svakojaka plaćila smagati i svoje najljepše mladiće u vojnike slati.

Mi smo obrali otvarati oči našem u Istri puku, zato smo držali za svoju dužnost dati mu eto i tu nauku.

Svašta ponešto.

Krumpirova stoljetnica. Krumpir, ta velika blagodat čovječanstvu, slavi ove godine svoj stogodišnji jubileum. Istina bog već u 16. stoljeću donio ga u Europu admiral Drako.

u njegovu razpiodu i uvedonju tolike su se i tako silue zaprieke na put stavljale, da je isto posvema prestalo. Istom učonjaku Parmentieru podje g. 1773. u Francezkoj za rukom u velikoj ga mjeri nasaditi, te izposlovati, da ga Ljudovit XVI. počeo ondje, a odande i u cijeloj Europi saditi.

OVA JE I ZA ISTRU.

(Naučimo ju na pamet!)

Ja besjedu čisto slovim
Majke slovinke,
Nad besjedam' milim' ovim'
Neću tudjinke.
Tko jezika svog se srami,
Sramotan je sam;
Tko svoj gazi, tudjim s' krami*),
Zgubio j' i sram!

I tudjinski jezik štujem
Svakog naroda;
Nu svog ljubim, koga čujem
Od svog poroda.
Tko jezika svog se srami itd.

Kad porodi mene mati,
Slavski proklide;
Pa kako te neću znati,
Slavni jezide?
Tko jezika svog se srami itd.

Kad mi prvi ljubac dado
Majka ljubljena,
Tad me slavski zvati stado,
Stopram rodjena.
Tko jezika svog se srami itd.

Kad maljašan jošter bijah
Malo djeteece,
I tad slavski ja vapijah
Majko imeeće.
Tko jezika svog se srami itd.

Kad bezgriješno srce obrati'
Stvoreu velikom',
Molitvu mi kaza mati
Slavskim jezikom.
Tko jezika svog se srami itd.

Kad uzdiše srdec moje,
Tužno kad mi je,
I tad slavski, majko, tvoje
Ime vapije.
Tko jezika svog se srami itd.

Srdec mi se ljubko spoji
Mila spomena,
S kog mi srdec ljubav goji
Slavskog imena.
Tko jezika svog se srami itd.

Ak' na jezik tko svoj mrzi...
Bjež, izrode, tam!
Medju zvieri sebo vrzi,
S ljudmi te je sram!

NOVINSTVO.

Počam od 1. novembra, prešlo je uredništvo lista „Agrarmer Zeitung“ u drugo ruke, koje će nastojati, da se taj list privede svojoj prvobitnoj i pravoj t. j. narodnoj svrsi. Zato ga i mi što toplije preporučamo svim pravim rodoljubom, neka ga podupiru i moralno i materijalno, jer jedino tim putem će inostrani svijet saznati za domaću stvar i hrvatske domovine i ostalih južnih Slavenah.

*) Kramiti, nakramiti se, jest toliko, koliko: odjeći se, obući se smišćeno, misliti, da se nakitilo i narešlo. Ured.

NOVE KNJIGE.

Prijateljem domaće knjige.

Opisno razudbarstvo čovječjega tijela.

Dva su me obzira vodila, kada sam započeo opisnu anatomiju ili razudbarstvo čovječjega tijela domaćim jezikom pisati, ponajprije obzir na strukovno nazivlje, koje je kod nas tek u razvoju, te valja o njem čim sdušniji da nastojimo, — a zatim obzir na strukovnu liečničku knjigu, kojom unatoč svih zapriekah moramo jednoč da započmemo, ako hoćemo polje priredljivati, na kojem da nam daljnji strukovni rad laglje uspjeva.

Oto djelo razdielio sam na dva svezka. Svaki svezak sastoji od tri knjige. U prvom svezku je opis kostura, mišićja i ćutila, u drugom opis droblja, živčelja i žilja.

Djelo oto koli s jednoga, toli i s drugoga obzira, iz kojega je poteklo, imalo bi doći u prilog ne samo kod nas liečniku, nego i naravoslovcu u obće, pa i pravniku, a napokon svakomu prijatelju domaće knjige. Radi prispodobe nazivlja zanimati će čno strukovnjaka i ostalih slavjanskih grauh.

Dotiskani od 15^{1/2}, tabaka sastojeći prvi svezak može se naručiti neposredno kod mene uz gotov novac, ili uz pouzeće. Ciena mu je 2 for. 50 novč.

Podupre li me obćinstvo mnogobrojnom narudbom u podmiranju tiskovnih troškovah, to ću moći drugi svezak uz jeftiniju cionu dati, pošto plaćć oto djelo nisam za osobnom korićću pošao.

Varašdin, mjeseca studena 1873.

DR. ANTE SCHWARZ,
žup. fizik.

Različite viesti.

* Dvadeset i peti ljetnica carevanja nj. veličanstva, Franjo Josipa I., dne 2. decembra hoće se ovdje svetkovati, kako čitamo u „Osservatore Triestino“, svetčanom službom božjom u stolnoj crkvi sv. Justa, na koju su pozvato sve c. k. oblasti kao i zastupnici stranih državah, ovdje stanujući.

* Presvj. g. Maks. Dr. D'Angeli bio je na novo izabran od ovdašnjega novoga zastupstva i potvrđen od cara za gradskoga načelnika, kao takodjer g. Hermet za prvoga, a g. Pitteri za drugoga podpredsjednika.

* Otvaranje porečkoga sabora. Dne 26. prošloga novembra otvorio se svetčano u Poreču zemaljski sabor istranski. Tom prigodom je zemaljski kapetan, presvj. g. Fr. Dr. Vidulić, držao po običaju govor sakupljenim u saboru zastupnikom. U tom govornu je medju ostalimi stvarmi spomenuo i izravne izbore, pa rekao, da se vidi, kako je i sabor pošiljao u Beč poslanike po volji pućanstva, jer da je najveći broj biraliććah izabrao ljude istih političnih načelah, akoprem se je proti tomu uspjehu živo komećalo iliti radilo i to komećanje našlo tu i tamo po kojega pristašu, naimo u seljaćkih obćinah. Tim se htio reći, da prigodom zadnjih izborah naš u Istri narod nije svagdje služao nuallepo nekadašnjih talijanskih kolovodjaha, nego da je tu i tamo i na svoju ruku radio. Mi smo za-

hvalni g. kapetanu, što je ovimi riećmi i pred saborom priznao, da se je naš tamo narod već dobrahno probudio. Nu nemožemo, da neprosvjedujemo proti onim njegovim riećim, gdje nadalje veli, da takvo komećanje mora svaki poštenjak odsuditi, jer da to nije drugo, nego sijati razdor medju stanovnici jedne ter iste pokrajine, te nekati nazadnji pućanstva diel proti naprednijemu i razjarivati njegove strasti, služćć se njegovom sljepoćom i neukoćću. Gospodine kapetane, mi mislimo, da su se dosad baš talijanski kolovodje služili sljepoćom i neukoćću našega u Istri naroda, doćim su naši narodni kolovodje prigodom zadnjih izborah nastojali, da ga pouće i razsvjetle, da sam vidi, što i kako mu valja raditi. Što se pak vi pozivate na naprednju talijansku izobraženost, znajte da je izborni zakon nigdje nespominje, pa nigdje i nezahććiva da se poradi nje u Istri Slaveni Talijanom pokore. Ako hoćete, da vam pravo rećemo, mi išććemo, da se izobrazimo, ne u talijanskom, nego u našem narodnom duhu, zato se i borimo proti talijanskoj stranki svakom moguććom prigodom, pa i prigodom izborah. Ako vam pak to nije pravo, mi vam neznamo pomoći. Vi se moćete na to i u saboru tužiti, al zabraniti nam toga nikako nemoćete. Napokon g. Kapetan spomenu i dva preminuvša člana zemaljskoga sabora, naimo pok. Colombani-a i Rubiću, a sabor se u znak žalovanja na uspomenu im ustao.

* Popuniteljni izbori za zemaljski sabor istranski obavili su se prošloga tjodna, te dne 17. hjetnu izabrani za zastupnike u Volosko-Novogradskom izbornom kotaru g. A. Spindić, župnik Moććenićki; u kotaru Krćko-Oresko-Lošinjiskim g. P. Zic, župnik na Pantu; dne pako 18 obrtnioka mjesta Izola, Milje i Buzet izabrahu g. P. Dra. Madonizzu, a dne 19. grad Piran g. F. Dra. Gabriell-a.

* G. Anton Klodić imenovan je c. k. nadzornikom puććkih školah Trsta i Istre sa sjedišććom u Trstu. Mi se tomu imenovanju od srca radujemo, jer poznamo g. Klodića kao vjeććaka u toj stranci i kao bezpristrana činovnika. U isto doba bio je imenovan namjestnićki savjetnik, g. Anton Stimpel, nadzornikom i srednjih školah istranskih, doćim je već dosad nadzirao srednje škole u Trstu i Gorici.

* Carevinsko vieće je odgodjeno do za božiććimi blagdan. Adresa na cara hjeććo prihvaććena onako, kako su ju napisali njemaćki centralisti. Vieće je dozvolilo ministarstvu, da posudi 80 milijunah forinti. Protucentralistiććna stranka se je tomu dakako protivila.

* U Ugarskoj vlada još jednako najveći metež. I tamo je parlament privolio na zajam, što smo ga već zadnji put spomenuli. Ministarstvo, za koje se držalo, da će se sve razići jest se nekako pokrpalo.

* Odgovor. Netko nas pita, da što su naši kvárnerski Otoććani: Hrvati, il Slavo-Illirci? Na to odgovaramo: Pitajte same Otoććane, oni će vam jedan po jedan odgovoritćć, da govore hrvatski i da su Hrvati, ako i nespadaju pod sadašnja kraljevina hrvatsku, a za Slavo-Illirce da nisu nikad ććili ni govoriti. I tko bi htio dati našim Otoććanom ime Slavo-Illiracah, bilo u kojem mu drago jeziku, to bi bila pusta samovolja, i ništa više.

* Kratelj je hvala Bogu i ovdje sasvim prestao već od deset danah.

* U Franceskoj je narodna skupććina nććivila Mak-Mahona predsjednikom republike na 7 godinah.

Ték Novacah

polag Borse u Trstu od 16 — 30 Novembra 1873.

NOVCI	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	—
Čaraki dukati (cekini)	—	5.41	5.30	5.30	5.44	5.40	5.40 ^{1/2}	—	5.41	5.41 ^{1/2}	5.41	5.40	5.44	5.44	—	—
Napoleoni	—	9.08	9.08 ^{1/2}	9.08 ^{1/2}	9.10	9.11 ^{1/2}	9.11	—	9.13	9.13 ^{1/2}	9.12 ^{1/2}	9.11 ^{1/2}	9.12 ^{1/2}	9.11	—	—
Lire Ingleske	—	11.52	11.48	11.51	11.47	11.53	11.51	—	11.52	11.53	11.53	—	11.57	11.55	—	—
Seebro prlić (aggio)	—	109.25	108.75	109.25	109.52	102.50	109.75	—	109.03	109.50	109.15	108.40	110.15	109.50	—	—

A. Karabalić Vlastnik.

Izdavatelj i odgovorni urednik A. Novak.

Tisk. Sinovi K. Amati.